

УДК 657:446.37(477)

Степаненко О. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

Чернишенко Я. Г.

*студент обліково-економічного факультету
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

Stepanenko O. I.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer of Accounting Entrepreneurship Department
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

Chernyshenko Ya. H.

*Student
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

АЛЬТЕРНАТИВНІ ПІДХОДИ В ДОКУМЕНТУВАННІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОБ'ЄКТИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

ALTERNATIVE APPROACHES TO DOCUMENTING ACCOUNTING INFORMATION ON FACILITIES AND EQUIPMENT COMPANY

Анотація. У статті розглянуто сутність документування як складової системи бухгалтерського обліку. Розкрито принципи документування як основні правила, що визначають його зміст, організаційні форми та методи. Визначено основні стадії руху облікової інформації про основні засоби підприємства та побудовано модель її формування. Окремлено альтернативні підходи в документуванні облікової інформації про основні засоби. Запропоновано нові первинні документи, розкрито їх призначення та визначено оптимальну облікову інформацію, яка підлягає відображенню в них. Обґрунтовано доцільність використання нових первинних документів з обліку основних засобів у практичній діяльності підприємств. Побудовано концептуальну модель документообігу з наявності та руху основних засобів.

Ключові слова: документування, принципи, облікова інформація, основні засоби, первинний документ, документообіг.

Постановка проблеми. В останні роки в економіці України відбулися значні зміни середовища господарювання, за умов яких нове стратегічне мислення все більше схиляється до глобалізації бізнесу та переходу до нової моделі економічного зростання, яка має бути тісно пов'язана з інформатизацією суспільства. Зростання динамічності зовнішнього середовища обумовлює збільшення обсягів інформації, її диференціацію та швидку зміну корисності. Кожна подія, яка виникає в житті підприємства, несе в собі інформаційне навантаження, враховувати яке можна лише шляхом створення оптимального, адекватного обліково-аналітичного забезпечення прийняття стратегічних рішень на основі системного підходу. Саме облікові дані завжди були основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Якщо раніше головним завданням системи бухгалтерського обліку була ідентифікація фактів господарської діяльності відповідно до заданої кореспонденції рахунків, то зараз від бухгалтера потрібне вміння надати корисну, з точки зору обраних стратегічних альтернатив, інформацію.

Бухгалтерські служби господарюючих суб'єктів щоденно обробляють велику кількість документів, але при цьому не завжди мають точне уявлення про їх обсяги, характер, види, властивості, походження, а також про якість зафіксованої в них інформації та ступінь її захисту.

Також не завжди відомі та не в достатній мірі досліджуються причини, які впливають на темпи надходження документів, немає достатніх даних про їх взаємний зв'язок між собою. Дана проблема в першу чергу стосується процесу документування облікової інформації про наявність і рух основних засобів підприємства.

Існуюча система документального оформлення операцій з необоротними активами підприємства, особливо основними засобами, є складною та громіздкою в наслідок наявності значної кількості застарілих реквізитів, повторень окремих показників; перенасиченості форм документів непотрібною інформацією; багатоступовості процесу документообігу. Практичні дослідження показали, що в процесі документування ряд функцій обліку основних засобів реалізуються недостатньо, в більшості потік первинних документів рухається самоплинно, без регулювання і необхідного поточного контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових розробок і публікацій показав, що проблемам інформаційно забезпечення обліку загалом та основним засобам безпосередньо завжди приділялась значна увага. Вагомий внесок у дослідження теоретичних, практичних, методологічних аспектів обліку основних засобів зробили такі провідні українські вчені, як М.І. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, Й.Я. Даньків, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужель-

ний, В.Г. Лінник, Н.М. Малюга, О.І. Масна, Є.В. Мних, М.М. Матієшин, А.А. Пилипенко, Н.О. Пронь, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець.

Але питання обліку та документального оформлення основних засобів залишаються актуальними і нині, про що свідчить аналіз останніх наукових публікацій. Так, Н.В. Потриваєва [1] досліджує нормативно-правові особливості обліку основних засобів; окреслює проблемні аспекти які існують в бухгалтерському та податковому законодавстві та негативно впливають на ефективність використання основних засобів; обґрунтовує рекомендації щодо удосконалення обліку та документування основних засобів. Питання вартісного вираження необоротних матеріальних активів, критерії визнання основних засобів, способи їх надходження на підприємство та складові первісної вартості розглянуто в наукових працях В.В. Лангазової [2] та В.С. Сеймона [3].

Проблеми застосування типових форм первинних документів щодо організації обліку основних засобів, документального оформлення їх руху, а також формування аналітичного облікового процесу їх поліпшень висвітлено Т.О. Шматковською [4] та О.С. Роевою [5]. Крім того, О.С. Височан, Р.І. Гнатюк [6] досліджують існуючі первинні документи з обліку витрат, пов'язаних із здійсненням капітальних інвестицій на придбання (створення) необоротних активів, ілюструють схему інформаційних потоків капітальних інвестицій; обґрунтовують доцільність практичного використання картки аналітичного обліку капітальних витрат для внутрішніх потреб підприємств незалежно від галузі та форми власності.

Постановка завдання. Виходячи з проведених досліджень, варто зазначити, що автори підручників, монографій та наукових статей по різному ставлять та вирішують питання щодо місця документування в системі бухгалтерського обліку. Одні ототожнюють первинний облік з документацією, інші трактують його набагато ширше, розглядаючи як етап, що належить кожній ділянці обліку. В нормативних документах, що регламентують організацію обліку, також немає єдиного підходу в розумінні суті первинних документів, їх контролю та обробки.

Проблема повного та достовірного відображення облікової інформації про наявність, рух та експлуатацію основних засобів пов'язана з тим, що первинні документи для їх обліку створювалися ще за часів СРСР та, на жаль, функціонують і нині. Але під впливом стрімкого розвитку економічних відносин вони втратили свою інформаційну привабливість, оскільки суттєво змінився зміст відображення процесів та фактів господарської діяльності. Виникли нові показники, дані (первісна, ліквідаційна вартість основних засобів, термін корисного використання, метод амортизації, зменшення корисності об'єктів) та операції (переведення об'єктів основних засобів до складу необоротних активів та груп вибуття, що утримуються для про-

дажу), які підлягають обов'язковому документуванню.

Виходячи з цього, об'єктивно стає потреба інакше висвітлювати, ілюструвати облікову інформацію в бухгалтерських документах, здійснювати їх розробку та практичну апробацію, розглядати нові (альтернативні) підходи до їх побудови, групування реквізитів, відображення сутності операцій, створення передумов для захисту комерційної інформації, що особливо є актуальним в умовах електронного документообігу. Саме вирішенню окреслених проблем і присвячене дане наукове дослідження.

Виклад основного матеріалу. Початковим етапом здійснення бухгалтерських записів є реєстрація фактів господарського життя, а саме складання первинних документів. Вони є головною складовою не тільки в системі бухгалтерського обліку, але й у процесі здійснення економічного аналізу діяльності підприємства, при прийнятті управлінських рішень, проведенні податкових та юридичних перевірок. Інформація для усіх цих цілей формується, в першу чергу, на основі даних, які містяться в первинних бухгалтерських документах, і в результаті процесів збору, групування та обробки вона задовольняє потреби певного кола користувачів. З цього приводу слушною та актуальною є думка І.О. Лукашової [7], яка стверджує, що «... процес облікового документального оформлення, удосконалення й доповнення окремих складових первинної документації має визначальне значення в системі формування облікового забезпечення управління підприємством, оскільки завжди виступає основою облікового процесу, визначає його юридичну силу і дієвість, є ланкою, що забезпечує адміністрацію підприємства оперативною інформацією для своєчасного прийняття ефективних управлінських рішень та становить фундамент подальшого формування поточного облікового забезпечення управління».

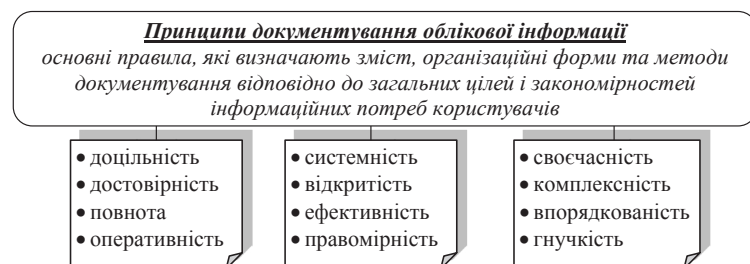
Натомість С.А. Кузнецова [8, с. 207] наполягає на застосуванні «принципу синергічної єдності», який передбачає «... забезпечення одноразової реєстрації облікової інформації про здійснену господарську операцію в первинному бухгалтерському документі з наступним єдиним фіксуванням в облікових реєстрах. Первинний документ повинен нести в собі весь спектр необхідної інформації щодо факту господарського життя, який у ньому фіксується. При цьому реєстрації має підлягати вся облікова інформація, у тому числі як та, що має грошовий вимірник, так і така, що вимірюється в інших одиницях». Необхідно зазначити, що наведене твердження є абсолютно об'єктивним, оскільки без належно оформленого документу не може бути бухгалтерського запису, що у свою чергу впливає на якість, повноту, достовірність та швидкість отримання облікової інформації для користувачів.

Процес документування облікової інформації, у тому числі і про наявність, рух та використання основних засобів, повинен відповідати основним принципам (рис. 1), тобто правилам, які визначають його зміст, організаційні форми і методи.

Для повнішого розуміння процесу документування наведемо детальну характеристику проілюстрованих принципів та визначимо місце облікової інформації в кожному з них:

доцільність – відповідність системи документування процедур задоволення певного типу інформаційних потреб в управлінні та відсутність надлишкової інформації;

достовірність – вимагає об'єктивного відображення фактів господарського життя підприємства, тобто відповідність інформації,

Рис. 1. Принципи документування облікової інформації для задоволення інформаційних потреб користувачів

Авторська розробка

яка зафіксована в документі та реальним явищем; чіткої термінології вихідної інформації, відсутність помилок і перекручень;

повнота – забезпечення достатності облікової інформації для задоволення інформаційних потреб користувачів та прийняття рішень;

оперативність – забезпечення швидкої та чіткої роботи з документами з використанням сучасних інформаційних технологій;

системність – опрацювання, вивчення та дослідження документів як цілісної множини елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними;

відкритість – система документування повинна створюватись з урахуванням можливості поповнення й оновлення її функцій без порушення порядку призначення та функціонування;

ефективність – забезпечення раціонального співвідношення в системі документування між затратами часу на створення документу і його передачею в архів;

правомірність – правильність оформлення документів, відповідність інформації, яка в них наведена вимогам і правилам діючого законодавства;

своєчасність – документування повинно забезпечувати своєчасну передачу інформації, яка необхідна для формування показників фінансової звітності, прийняття ефективних рішень, розробки конкретних заходів, оперативного керівництва;

комплексність – передбачає погоджене і цілеспрямоване задоволення потреб користувачів в різних видах облікової інформації;

впорядкованість – документування повинно забезпечувати розміщення інформації відповідно до функціонального призначення і «пропускних» можливостей каналів інформаційного обміну;

гнучкість – здатність документування до саморозвитку залежно від умов функціонування.

Найголовнішою перевагою облікової інформації, яка фіксується в бухгалтерських документах, є те, що вона виконує три основні вимоги: тимчасовість, якість і кількість. Саме вони визначають важливість бухгалтерського обліку для інформаційного забезпечення системи управління. Тимчасовість облікової інформації полягає в тому, що збирання та обробка даних відбувається регулярно (у строки фінансової звітності) або епізодично (у разі потреби). Якісний показник говорить сам за себе, адже від нього залежить позитивний результат майбутніх дій керівника. Кількість визначає той обсяг інформації, при якому можна зробити певні висновки або прийняти обґрунтовані рішення. З цього приводу слушною та актуальною є думка відомого вченого П.І. Рейнбота [9, с. 189], який ще у 1866 році зазначив, що «... вимоги, які можна виставити до кожного облікового документу, зводяться до наступного: 1) повнота змісту документу, 2) точність і правди-

вість даних документів, 3) якість документу та 4) своєчасність документу».

Зазначені принципи документування та вимоги щодо облікової інформації дозволяють відокремити явище (інформаційний аспект) від факту (економічного аспекту) і зосередити увагу бухгалтера саме на явищі. З цього випливає, що входом і виходом бухгалтерської системи є не Дебет і Кредит, тобто не облікові координати, а облікова процедура: вхід – первинні документи (вхідна інформація), вихід – звітність (результативна інформація). При цьому під результативною інформацією варто розуміти не стільки звітність традиційного обліку, скільки модель, яка дає змогу приймати багатоваріативні управлінські рішення. Тобто, облікова інформація сама по собі є значною цінністю, незалежно від фактів, які вона фіксує.

Відображення фактів господарського життя пов'язаних з експлуатацією та рухом основних засобів забезпечується за допомогою ряду послідовних операцій із застосуванням відповідної техніки і методики ведення бухгалтерського обліку. Зазначеним операціям передують організація як об'єктивна необхідність функціонування будь-якого процесу, тобто його упорядкування в часі і просторі. Облік основних засобів як складова процесу бухгалтерського обліку, є логічною послідовністю стадій, які відбуваються у чітко визначеному порядку та не можуть відокремлюватися одна від одної. При цьому

Рис. 2. Модель формування облікової інформації про наявність, рух та експлуатацію об'єктів основних засобів

Авторська розробка

відбувається обробка отриманих інформаційних даних та узагальнення отриманих результатів у вигляді звітної інформації. На рисунку 2 наведено модель, яка ілюструє порядок формування облікової інформації про наявність, рух, стан та експлуатацію об'єктів основних засобів підприємства.

Перша стадія є відправною точкою, з якої починається облік основних засобів, оскільки вона передбачає організаційні аспекти та виступає необхідною та достатньою передумовою забезпечення функціонування трьох таких стадій та виконання поставлених завдань, а саме:

1) вибір первинних документів, якими будуть оформлятися операції щодо руху та експлуатації об'єктів основних засобів (із затверджених типових форм або розробка власних);

2) забезпечення правильного та своєчасного документального оформлення операцій з надходження, переміщення, експлуатації та вибуття основних засобів;

3) правильне групування (класифікація) об'єктів основних засобів у відповідності до потреб бухгалтерського обліку;

4) вибір методики бухгалтерського обліку основних засобів шляхом зазначення обраних методичних прийомів у Наказі про облікову політику;

5) встановлення матеріально-відповідальних осіб, які будуть нести відповідальність за збереження об'єктів;

6) забезпечення проведення інвентаризації основних засобів у терміни, встановлені законодавством;

7) визначення обов'язків облікових працівників щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій з об'єктами основних засобів, складання облікових регістрів та формування відповідних показників фінансової звітності.

Перша стадія, на відміну від наступних, не передбачає повторення в часі – можуть лише трансформуватись первинно встановлені положення організації. Це пов'язано з постійною роботою щодо вдосконалення функціонування системи обліку основних засобів та приведенням її у відповідність до змін чинного законодавства.

Друга стадія відображає комплекс заходів, пов'язаних з технічним забезпеченням ведення обліку основних засобів. Вона передбачає спостереження і фіксування господарських операцій щодо руху та експлуатації об'єктів у первинних документах для наступного відображення в облікових регістрах. На даній стадії відбувається застосування окремих елементів методу бухгалтерського обліку, передусім документування та інвентаризації, які забезпечують взаємопов'язані між собою дії – спостереження, контроль, вартісне вимірювання та реєстрацію фактів господарського життя у первинних документах. Вартісне відображення господарських операцій забезпечується за допомогою оцінки. Отже, результатом даної стадії є первинна бухгалтерська документація.

На *третьій стадії* відбувається систематизація та групування даних в системі рахунків бухгалтерського

Таблиця 1

Альтернативні підходи в документуванні облікової інформації про основні засоби

№ з/п	Назва документу	Призначення документу	Оптимальна облікова інформація, яка підлягає відображенню в документі (крім обов'язкових реквізитів)
Надходження (придбання, створення, отримання) об'єктів основних засобів			
1	Акт введення в експлуатацію об'єктів основних засобів	Документування основних засобів, що надходять з різних джерел (придбані за грошові кошти у поставальників чи через підзвітних осіб; отримані безкоштовно, або як внесок до статутного капіталу, отримані в обмін на подібні (неподібні) активи, виготовлені власними силами) та облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби» (в розрізі відповідних субрахунків) <i>Засвідчує факт введення в експлуатацію</i>	основний реквізит документу – <i>Шляхи надходження основних засобів</i> : дає чітке уявлення про джерело отримання об'єктів та визначає кореспонденцію рахунків при введенні в експлуатацію <i>В документ закладаються усі можливі шляхи надходження – при оформленні, поміткою «X» виділяється потрібний</i> найменування та інвентарний номер об'єкта місце знаходження (експлуатації), матеріально-відповідальна особа <i>первісна вартість</i> – в розрізі складових: капітальні інвестиції на придбання (створення) та справедлива вартість кореспонденція рахунків (по введенню в експлуатацію об'єкта) ліквідаційна вартість термін корисного використання метод нарахування амортизації (згідно з Наказом про облікову політику) <i>рахунок обліку витрат</i> – для відображення амортизації та витрат, які виникають під час експлуатації об'єкту дата введення в експлуатацію та дата початку нарахування амортизації результати огляду та висновок комісії щодо введення об'єкта в експлуатацію
2	Додаток до Акта №__ на внутрішнє переміщення об'єктів основних засобів	Засвідчує факт зміни місця знаходження (експлуатації) та матеріально-відповідальної особи	Складається за потреби (з мінімальним відображенням облікової інформації про сам об'єкт) Фактично є додатком до <i>Акту введення в експлуатацію об'єктів основних засобів</i>

Вибуття (списання, передача, переведення) об'єктів основних засобів			
3	<i>Акт виведення з експлуатації об'єктів основних засобів</i>	Документальне відображення процесу вибуття об'єктів основних засобів з підприємства різними шляхами (переведення до складу необоротних активів, що утримуються для продажу, безоплатна передача, списання (ліквідація), внесок до статутного капіталу іншого підприємства, обмін на подібні активи) та облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби» (в розрізі субрахунків) Засвідчує факт виведення з експлуатації	основний реквізит документу – <i>Шляхи (причини) вибуття основних засобів</i> : дає чітке уявлення про шляхи вибуття об'єктів та визначає кореспонденцію рахунків при виведенні з експлуатації <i>В документ закладаються всі можливі шляхи вибуття – при оформленні, поміткою «X» виділяється потрібний</i> найменування та інвентарний номер об'єкту дата введення в експлуатацію та дата припинення нарахування амортизації складові первісної вартості: залишкова вартість та накопичений знос кореспонденція рахунків (по виведенню об'єкта з експлуатації) результати огляду та висновок комісії щодо виведення об'єкта з експлуатації
4	<i>Додаток до Акта №__ Розрахунок результатів списання об'єкту та технічна характеристика агрегатів</i>	Засвідчує факт визначення результатів списання (ліквідації) об'єкту та технічні характеристики агрегатів щодо доцільності (недоцільності) їх використання в подальшій господарській діяльності	Складається за потреби (з мінімальним відображенням облікової інформації про сам об'єкт) Фактично є додатком до <i>Акту виведення з експлуатації об'єктів основних засобів</i>
Наявність та експлуатація об'єктів основних засобів			
5	<i>Інвентарна картка обліку основних засобів</i>	Накопичує у собі всю інформацію, що стосується руху об'єкта основних засобів, на який складено дану картку, відображає облікові дані про надходження, наявності та вибуття об'єктів основних засобів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби», а також їх переоцінки та поліпшення, внаслідок реконструкції, модернізації чи добудови	<i>Умовно поділяється на чотири інформаційні блоки:</i> 1) загальна інформація про об'єкт – найменування та інвентарний номер; місце знаходження (експлуатації); субрахунок обліку об'єкта; рахунок обліку витрат; метод нарахування амортизації 2) облікова інформація щодо введення об'єкта в експлуатацію та його виведення з експлуатації – складається на основі вищезазначених документів: <i>Акту введення в експлуатацію та Акту виведення з експлуатації</i> 3) облікова інформація щодо поліпшення об'єкту основних засобів (реконструкція, модернізація, добудова) – складається на основі нижченаведеного документу <i>Акту виведення-введення в експлуатацію об'єктів основних засобів</i> 4) облікова інформація щодо переоцінки об'єкта основних засобів – первісна вартість, накопичений знос, залишкова вартість, справедлива вартість на дату переоцінки, індекс переоцінки та результати переоцінки
6	<i>Акт виведення-введення в експлуатацію об'єктів основних засобів у зв'язку з модернізацією, реконструкцією, добудовою</i>	Документ призначений для фіксування моменту припинення нарахування амортизації об'єктів основних засобів на час їх добудови, модернізації, реконструкції та відновлення нарахування амортизації після виконаних робіт по їх поліпшенню Засвідчує факт зміни первісної вартості об'єкта	Документ складається з двох частин: <i>частина 1 «Виведення об'єкта з експлуатації»</i> : 1) загальна інформація про об'єкт основних засобів: найменування його інвентарний номер, місце знаходження (експлуатації), матеріально-відповідальна особа; первісна вартість та субрахунок обліку об'єкта; 2) причини виведення з експлуатації та розпорядчий документ, який засвідчує цей факт; 3) дата припинення нарахування амортизації <i>частина 2 «Введення об'єкта в експлуатацію»</i> : 1) загальна інформація про об'єкт основних засобів (яка наведена в першій частині); 2) витрати, які визнано в складі капітальних інвестицій; первісна вартість об'єкту після робіт по його поліпшенню; 3) дата відновлення нарахування амортизації; 4) результати огляду та висновок комісії щодо введення об'єкту в експлуатацію

обліку та в облікових регістрах з використанням подвійного запису та різних технічних засобів. Цільове призначення облікової інформації визначає розрізи аналітичного обліку, склад і зміст облікових регістрів. У результаті отримується сукупність належно узагальнених та систематизованих показників про наявні об'єкти основних засобів, а також витрати, які виникли внаслідок їх експлуатації.

Четверта стадія передбачає узагальнення отриманих інформаційних даних у вигляді показників звітності про стан основних засобів суб'єкта господарювання. На цій стадії застосовуються такі елементи методу бухгалтерського обліку, як баланс і звітність, які в сукупності з інформацією про основні засоби надають відомості про всі види та напрями діяльності підприємства, що забезпечує можливість прогнозування його розвитку.

Виходячи з побудованої моделі формування облікової інформації та визначених стадій її руху, процес документування операцій, пов'язаних з наявністю, рухом та експлуатацією основних засобів, пропонується розглядати крізь призму нових (альтернативних) форм первинних документів (табл. 1).

Таким чином, окреслені альтернативні підходи до формування облікової інформації в первинних бухгалтерських документах з обліку основних засобів дадуть змогу влучніше та ефективніше задовольнити існуючі інформаційні потреби користувачів, що, без сумніву,

позитивно позначиться на якості та раціональності прийняття управлінських рішень. Відповідно до вищезазначених пропозицій щодо первинної реєстрації облікової інформації про об'єкти основних засобів, організація їх документообігу набуває іншого вигляду (рис. 3).

У подальших наукових публікаціях буде представлено та проілюстровано форми запропонованих документів, висвітлено порядок їх складання та доведено доцільність практичного використання в діяльності господарюючих суб'єктів.

Практичне впровадження запропонованого альтернативного підходу до організації документообігу в частині обліку основних засобів має ґрунтуватися на таких принципах:

1) *системність* – при розробці системи документообігу та її практичної адаптації, необхідно враховувати встановлені, існуючі взаємовідносини між бухгалтерською службою та структурними підрозділами підприємства, за якими закріплено конкретні об'єкти основних засобів;

2) *відкритість* – урахування можливостей доповнення й оновлення руху документів без порушення функціонального порядку;

3) *ефективність* – забезпечення раціонального співвідношення між затратами часу на створення документа, його доповненням, зберіганням та передачею в архів.

Отже, раціонально організований документообіг повинен забезпечити мінімальний розрив у часі між здійсненням господарської операції та отриманням звітної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективності використання (експлуатації) основних засобів.

При цьому він повинен визначати порядок візування документів для забезпечення відповідальності та контролю за безпосереднім здійсненням самих господарських операцій.

Висновки. Основними шляхами удосконалення організаційних аспектів обліку основних засобів у першу чергу є раціоналізація та уніфікація форм первинних документів як носіїв інформації. Процес документування повинен бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємозгоджених показників, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації. Підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна стверджувати, що реалізація та практичне використання розроблених альтернативних напрямів у документуванні облікової інформації про основні засоби підприємства призведе до:

- по-перше, зменшення кількості первинних документів а також прискорення руху облікової інформації;
- по-друге, підвищення ефективності контролю за виконанням документів і прийняттям обґрунтованих рішень в системі управління основними засобами;

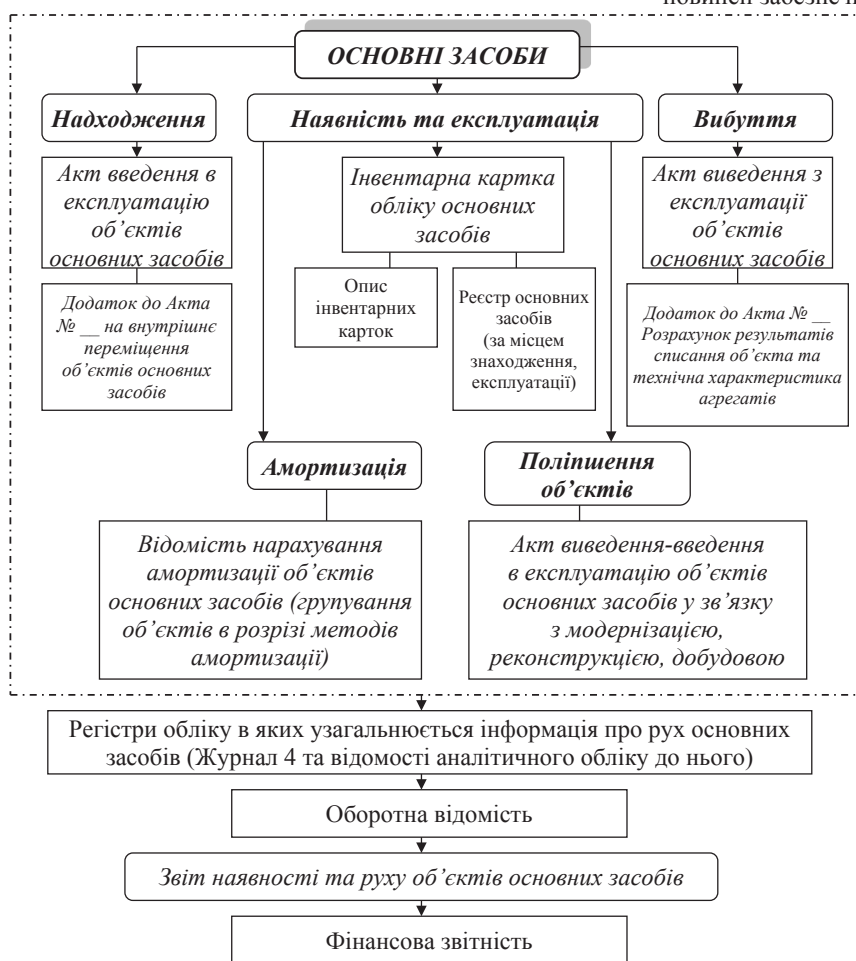

Рис. 3. Концептуальна модель документообігу з наявністю та руху основних засобів

Авторська розробка у відповідності до окреслених підходів

- по-третє, підвищення ефективності роботи як окремих працівників (матеріально-відповідальних осіб, бухгалтерів), так і підприємства в цілому;

- по-четверте, зниження витрат на розмноження, передачу та зберігання значної кількості копій паперових документів.

Такий підхід надасть можливість уніфікувати та спростити порядок документування операцій, сприятиме підвищенню інформаційних потоків господарюючого суб'єкта та здійсненню ефективних контрольних процедур за зберіганням, використанням та експлуатацією об'єктів основних засобів.

Список використаних джерел:

1. Потриваєва Н.В. Нормативно-правові особливості та проблемні аспекти обліку основних засобів / Н.В. Потриваєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Вип. 1. – 2015. – С. 49-57.
2. Лангазова В.В. Проблемні питання оцінки основних засобів та інших необоротних матеріальних активів / В.В. Лангазова // Вісник Луганського національного аграрного університету. – 2010. – № 2. – С. 16-23.
3. Сеймон В.С. Оцінка основних засобів в українській та угорській обліковій практиці / В.С. Сеймон // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 4. – С. 96-101.
4. Шматковська Т.О. Раціоналізація організації облікового процесу операцій з основними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, серія: Економічні науки. – 2013. – № 5(254). – С. 124-129.
5. Роева О.С. Проблемні питання первинного обліку основних засобів / О.С. Роева // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(25). – Ч. 3. – С. 74-78.
6. Височан О.С., Гнатюк Р.І. Первинний облік капітальних інвестицій / О.С. Височан, Р.І. Гнатюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2013. – Вип. 1. – С. 85-87.
7. Лукашкова І.О. Первинна та поточна обліково-економічна інформація в забезпеченні управління підприємницькою діяльністю: проблеми формування [Електронний ресурс] / І.О. Лукашкова // Торгівля і ринок України. Збірник наукових праць. – 2009. – № 28. Том 3. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
8. Кузнецова С.А. Синергізм в інформацій перспективі державних та приватних фінансів: підходи та принципи // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011. – № 1(4). – С. 203-210.
9. Рейнбот П.И. Полный курс коммерческой бухгалтерии по простой и двойной системам. Практическая часть на четырех языках: русском, французском, английском, немецком / П.И. Рейнбот. – Том 1. – Часть 1-я теоретическая и часть 2-я практическая (русский свод). – Санкт-Петербург : Издание В.А. Смирдина, 1866. – 183 с.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность документирования как составляющей системы бухгалтерского учета. Раскрыты принципы документирования как основные правила, определяющие его содержание, организационные формы и методы. Определены основные стадии движения учетной информации об основных средствах предприятия и построена модель ее формирования. Определены альтернативные подходы в документировании учетной информации об основных средствах. Предложены новые первичные документы, раскрыто их назначение и определена оптимальная учетная информация, которая подлежит отражению в них. Обоснована целесообразность использования новых первичных документов по учету основных средств в практической деятельности предприятий. Построена концептуальная модель документооборота по наличию и движению основных средств.

Ключевые слова: документирование, принципы, учетная информация, основные средства, первичный документ, документооборот.

Summary. In the article the essence documentation as part of the accounting system is considered. Expand principles of documentation as the basic rules that determine its content, organizational forms and methods. It's defined the main stage of the movement of accounting information on fixed assets and the model of its formation. Alternative approaches outlined in documenting accounting information on fixed assets. The new primary documents disclosed their purpose and determined the optimal accounting information to be reflected in them. The necessity of using new primary documents of accounting for fixed assets in practical activity. It's built a conceptual model of the document the presence and fixed assets movement.

Key words: documentation, principles, accounting information, fixed assets, original documents, circulation of documents.